

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382a Tr. por. dňa 27. novembra 2012 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému **J. B.**, **pre prečin ublíženia na zdraví** podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. **o dovolaní obvineného** podanom prostredníctvom splnomocnenej obhajkyne JUDr. I. R. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. februára 2011, sp. zn. 8 To 84/2010, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 388 ods. 1 Tr. por. z dôvodu § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 21. februára 2011, sp. zn. 8To 84/2010, a konaním, ktoré mu predchádzalo

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3, § 322 ods. 3 Tr. por., § 157 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného J. B.

Napadnutý rozsudok krajského súdu **sa z r u š u j e .**

Z r u š u j e s a aj rozsudok Okresného súdu Michalovce z 11. októbra 2010, sp. zn. 8T 40/2008.

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Michalovce **s a p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 30. januára 2009, sp. zn. 8T 40/2008, bol obvinený J. B. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 9. júla 2007 o 10.20 hod. po štátnej ceste č. II/566 v obci P., okres S., smerom na R., viedol autobus S., zn. Karosa, EČ: M. na linke S. – R., s ktorým obchádzal pri pravom okraji vozovky stojace motorové vozidlo zn. Volkswagen Multivan v čase, **keď z protismeru prichádzal motocykel zn. Yamaha FZR 1000, EČ: M. vedený vodičom L. L., nar. X., ktorého neskoro zbadal, hoci oproti prichádzajúceho motocyklistu, ktorému vošiel do jazdnej dráhy, mohol spozorovať ešte pred začiatkom obchádzania motorového vozidla**, v dôsledku čoho došlo k zrážke autobusu s motocyklom, pri ktorej motocyklista L. L. jazdiaci pre jazdu v obci nedovolenou rýchlosťou jazdy 79,4 - 97,0 km/hod. utrpel zranenie úrazový šok ťažký, otvorenú dislokovanú zlomeninu ľavého predkolenia gr. III. 8 cm rana, zlomeninu jamky ľavej bedrovej kosti s vyklbením hlavice ľavej stehnovej kosti, tržnú ranu na ľavej päte - 8 cm dlhá, zlomeninu horného a dolného ramienka ľavej lonovej kosti, poškodenie ľavého sedacieho nervu, (n. ischiadicus), pohmoždenie ľavej obličky, krvný výron (fluidothorax) v ľavej pohrudničnej dutine s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 16 mesiacov.

Za to bol obvinený podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. za použitia § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. mu výkon trestu podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 1 roka.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil mu trest zákazu činnosť viesť motorové vozidlá všetkých druhov v trvaní 1 roka.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného - V., IČO: X.X., s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného - L. L., nar. X., trvale bytom M., s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Na podklade odvolania obvineného proti prvostupňovému rozsudku Krajský súd v Košiciach uznesením z 18. mája 2009, sp. zn. 8 To 22/2009, podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Po doplnenom dokazovaní na hlavnom pojednávaní bol rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 11. októbra 2010, sp. zn. 8T 40/2008, obvinený J. B. opätovne uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 9. júla 2007 o 10.20 hod. po štátnej ceste č. II/566 v obci P., okres S., smerom na R., viedol autobus S., zn. Karosa, EČ: M. na linke S. – R., **s ktorým obchádzal pri pravom okraji** vozovky stojace motorové vozidlo zn. Volkswagen Multivan v čase, **keď z protismeru prichádzal motocykel zn. Yamaha FZR 1000, EČ: M.** vedený vodičom L. L., nar. X., **ktorého neskoro zbadal, hoci oproti prichádzajúceho motocyklistu, ktorému vošiel do jazdnej dráhy, mohol spozorovať ešte pred začiatkom obchádzania motorového vozidla**, v dôsledku čoho došlo k zrážke autobusu s motocyklom, **pri ktorej motocyklista L. L. jazdiaci pre jazdu v obci nedovolenou rýchlosťou jazdy 79,4 - 97,0 km/hod.** utrpel zranenie úrazový šok ťažký, otvorenú dislokovanú zlomeninu ľavého predkolenia gr. III. 8 cm rana, zlomeninu jamky ľavej bedrovej kosti s vykĺbením hlavice ľavej stehnovnej kosti, tržnú ranu na ľavej päte - 8 cm dlhá, zlomeninu horného a dolného ramienka ľavej lonovej kosti, poškodenie ľavého sedacieho nervu (n. ischiadicus),

pohmoždenie ľavej obličky, krvný výron (fluidothorax) v ľavej pohrudničnej dutine s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 16 mesiacov.

Za to bol podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. súd mu výkon trestu podmiennečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 1 roka.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil mu aj trest zákazu činnosť viesť motorové vozidlá všetkých druhov v trvaní 1 roka.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného - V., IČO: X., s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Na podklade odvolania obvineného proti prvostupňovému rozsudku **Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 21. februára 2011, sp. zn. 8 To 84/2010**, podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., § 157 ods. 1, § 56 ods. 1, ods. 2, § 36 písm. j/, § 38 ods. 3 Tr. zák. uložil obvinenému J. B. peňažný trest vo výške 200 € a podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. stanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal **obvinený J. B.** písomným podaním **z 12. januára 2012** (doručenom súdu prvého stupňa 18. januára 2012) **prostredníctvom splnomocnenej obhajkyne JUDr. I. R. dovolanie.**

Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie ustanovenia § 2 ods. 12 Tr. por. a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj naň obsahovo nadväzujúci rozsudok Okresného súdu Michalovce z 11. októbra 2010, sp. zn. 8T 40/2008, zrušil a prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V dovolaní obvinený poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. K tomu uviedol, že pôvodne bol uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. už rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 30. januára 2008, ktorý bol na podklade jeho odvolania zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach z 18. mája 2009 a vec bola vrátená okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie, pričom poukázal na odôvodnenie uznesenia krajského súdu a pochybenia, ktoré tento súd vytkol súdu prvého stupňa. Pochybenie prvostupňového súdu videl odvolací súd, okrem iného aj v tom, že **pokiaľ okresný súd oprel svoj záver o zavinení obvineného predovšetkým o údaje zo znaleckého posudku, o zákonnosti ktorých existujú pochybnosti, ktoré neboli náležitým spôsobom objasnené, rozhodol o vine obvineného predčasne v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por.** Vo vzťahu k samotnému priebehu nehodového deja krajský súd konštatoval, že **bude potrebné vo veci, vzhľadom na dôkaznú situáciu, ktorá bola doposiaľ zistená, vykonať rekonštrukciu na zistenie reakčného času vodiča a mieru zavinenia účastníkov konania** v rozsahu navrhovanom prokurátorom a obvineným, prípadne, ak to bude potrebné, vykonať dokazovanie aj prostredníctvom znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline, a takto získané dôkazy vyhodnotiť v intenciách § 2 ods. 12 Tr. por. a následne vo veci rozhodnúť.

Následne bol rozsudkom okresného súdu opätovne uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák., pričom súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že **aj keď existujú pochybnosti o pravosti zápisnice z jeho výsluchu z 3. septembra 2007, je teda možné, že tento dôkaz bol obstaraný v rozpore so zákonom. Nezákonnosť tohto dôkazu by nemohla mať vplyv na zákonnosť ďalšieho dôkazu - znaleckého posudku znalca z odboru cestná doprava z 20. apríla 2008, ktorý vychádzal z obsahu tohto dôkazu, keďže obsah jeho výpovede z 3. septembra 2007 je v podstate totožný s obsahom jeho výpovede z 1. júna 2008, pričom zmena výpovede pokiaľ ide o moment, kedy zbadal oproti idúci motocykel, je natoľko nepatrná, že podľa znalca by nemala vplyv na závery znaleckého posudku.**

Ďalej obvinený poukázal na to, že okresný súd založil svoje skutkové zistenia na dôkazoch, ktoré neboli získané zákonným spôsobom, nezistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vecne správne rozhodnutie, na nelogickosť hodnotení dôkazov v rozpore s § 2 ods. 12 Tr. por., ako aj na nerešpektovanie pokynu odvolacieho súdu, pretože **sa vôbec nezaoberal možným zavinením a porušením právnej zodpovednosti zo strany**

poškodeného, ktorý mal v čase, keď k nehode došlo, uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlá.

Obvinený zdôraznil tiež to, že **krajský súd sa nijakým spôsobom nevyrovnal s tým, že prvostupňový súd opätovne vychádzal z nezákonne získaného dôkazu - náčrtu (plánu) dopravnej nehody, ako aj z jeho výpovede z 3. septembra 2007, ktorá nebola obstaraná zákonným spôsobom.**

Na záver obvinený uviedol, že dôkazy, o zákonnosti ktorých sú pochybnosti, nemôžu byť predmetom hodnotenia súdu, nakoľko tento môže hodnotiť len dôkazy získané zákonným spôsobom, a **preto bol postup obidvoch súdov v rozpore so zásadou uvedenou v § 2 ods. 12. Tr. por.**

Obvinený, okrem toho poukázal na rozhodnutie **Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 26. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 488/2011, sťažnosť obvineného, v ktorej namietal porušenie základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom práva na súde zaručeného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8 To 84/2010, z 21. februára 2011 odmietol pre nedostatok svojej právomoci.** Podstatou tohto rozhodnutia je, že obvinený sa mal ochrany svojich práv domáhať v konaní o dovolaní podľa § 368 a nasl. Tr. por. pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky a nie v konaní o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom.

Prvostupňový súd v súlade s § 376 Tr. por. doručil dovolanie obvineného na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Michalovce a poškodeným L. L. a V..

Prokurátor okresnej prokuratúry k podanému dovolaniu uviedol, že **dôvody dovolania uvádzané obvineným sú totožné s jeho obhajobou prezentovanou na hlavnom pojednávaní ako aj so skutočnosťami uvádzanými v odvolaniach** a s týmito sa okresný i krajský súd náležite vysporiadali.

Poukázal na to, že podkladom k vypracovaniu znaleckého posudku znalca z odboru dopravy Ing. I. G., č. 10/2008 z 20. apríla 2008, bol vyšetrovací spis Okresného dopravného

inšpektorátu, Oddelenie výkonu služby, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Michalovce, sp. zn. ČVS: ORP- 108/DI-MI-2007, obsahujúci okrem iného aj výpoveď vodiča J. B. z 3. septembra 2008, kedy bol vypočutý ako svedok, a tento pôvodný znalecký posudok neobsahoval výpoveď J. B. už ako obvineného, pričom výpoveď J. B. ako svedka sa stala pre ďalšie konanie procesne nepoužiteľnou, keďže tento sa stal obvineným a navyše sám namietal nezákonnosť jeho pôvodnej výpovede ako svedka z 3. septembra 2008. Vyšetrovateľ Policajného zboru správne uznesením z 20. augusta 2008 pribral znalca z odboru dopravy Ing. I. G. k vypracovaniu doplnku k znaleckému posudku č. 10/2008 z 20. apríla 2008 vo vzťahu k obsahu výpovede obvineného J. B. z 11. júna 2008.

Prokurátor zdôraznil, že celé dokazovanie v konaní pred súdom vychádzalo z nespochybniteľne procesne zákonným spôsobom vykonaných výpovedí obvineného J. B., pričom 22. októbra 2009 bol vykonaný vyšetrovací pokus zameraný na dohľadnosť pri dopravnej nehode, pri ktorom podstatné skutočnosti a jednotlivé vzájomné polohy vozidiel znázornil sám obvinený a týmito sa zaoberal aj znalec z odboru dopravy v rámci ďalšieho doplnku k znaleckému posudku z 10. júla 2010.

K zákonnosti namietaného dôkazu - náčrtku (plánu) z miesta dopravnej nehody ako podkladu k vypracovaniu znaleckého posudku prokurátor uviedol, že znalec vychádzal zo zápisnice o obhliadke miesta dopravnej nehody, ktorá bola vykonaná 9. júla 2007 a fotodokumentácie (17 ks farebných fotografií), kde je zaznamenaná konečná poloha autobusu a motocykla a brzdná stopa motocykla. Fotodokumentácia korešponduje aj s náčrtkom miesta dopravnej nehody, ktorý je, pokiaľ ide o údaje o meraní, zhodný so zápisnicou o obhliadke miesta dopravnej nehody. **Súd preto uzavrel, že náčrtok miesta dopravnej nehody, ktorý mal obvinený podpísať 23. apríla 2008 na zárubni vchodových dverí svojho bytu, je pravý a zhodný s fotodokumentáciou.**

Vzhľadom na to, že krajský súd sa napadnutým rozsudkom náležite vysporiadal s dôvodmi odvolania obvineného a v odôvodnení rozsudku potvrdil správne vyvodenie záverov okresného súdu, **prokurátor navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol**, pretože rozhodnutie krajského súdu je založené na dôkazoch, ktoré boli vykonané zákonným spôsobom.

Poškodení svoje právo vyjadriť sa k podanému dovolaniu v určenej lehote nevyjadrili. Obvinený k vyjadreniu prokurátora konštatoval iba to, že v dovolaní uviedol nesprávny dátum podania, správne malo byť uvedené 12. januára 2012.

Po tomto postupe predložil okresný súd dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), zastúpenou obhajcom (§ 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 2 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky dovolania a obsahové náležitosti uvedené v § 372, § 374 Tr. por.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že dovolateľom namietaný dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. v posudzovanom prípade bol naplnený, pretože rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. uvádza, že v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní obstarávajú dôkazy z úradnej povinnosti, pričom právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Tým je zabezpečená kontradiktórnosť trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Obidve strany majú teda rovnakú možnosť podávať návrhy na vykonanie dokazovania, súd však môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí. Tomuto právu zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím takémuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. **orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného**

na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

V predmetnej veci prvostupňový súd oprel záver o vine obvineného i o dôkazy, ktoré neboli zaobstarané zákonným spôsobom. Predovšetkým treba poukázať na výpoveď svedka J. B. z 3. septembra 2007 (č.l. 26), náčrtok a plánoch miesta nehody, ktoré boli 24. marca 2008 povereným príslušníkom Policajného zboru dané k dodatočnému podpisu J. B. bez toho, aby mal vedomosť, čo mu je vlastne predkladané. Túto nezákonnosť potvrdil čiastočne vo výpovedi poverený príslušník Policajného zboru T. Z. zo 14. augusta 2008 (č.l. 68a – 68d), ale aj šetrenie Sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorej výsledkom je uznesenie z 28. novembra 2008, sp. zn. SKIS-183/IS-4-SV-2008 (č.l. 286 – 287), za čo bol tento príslušník disciplinárne riešený. **Orgány činné v trestnom konaní napriek tomu túto výpoveď svedka, náčrtok a plánoch z miesta nehody dali k dispozícii znalcovi z odboru cestnej dopravy, ktorý aj na podklade toho vypracoval znalecký posudok z 20. apríla 2008 č. 10/2008, následne aj doplnok k tomuto posudku z 31. augusta 2008 č. 58/2008, keď už mal k dispozícii aj výpoveď obvineného z 11. júna 2008 a napokon aj ďalší doplnok k tomuto posudku z 10. júla 2010 č. 42/2010, kedy mal aj výsledky meraní z vyšetrovacieho pokusu z 22. októbra 2009.**

Prvostupňový súd, ale aj odvolací súd si osvojili tento znalecký posudok a jeho doplnky (súd považoval tento posudok za podstatný dôkaz usvedčujúci obžalovaného zo spáchania skutku č.l. 346, strana 7. posledný odsek), na podklade ktorého a tiež ďalších dôkazov, ktoré boli v súlade s týmto posudkom, okrem výpovede obvineného a svedkyne V. C. (ktoré vyhodnotil ako nereálne, lebo sú v rozpore so znaleckým posudkom), urobil záver, že obvinený spáchal žalovaný skutok a tento právne posúdil ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. Naplnenie subjektívnej stránky tohto trestného činu vyvodil z toho, že obvinený mohol vidieť oproti idúci motocykel, v dôsledku nepozornosti si ho nevšimol a nedal mu prednosť, a preto ide o jeho nevedomú nedbanlivosť.

Uvedené zistenia neboli ani podľa konajúcich súdov dôvodom na pribratie nového znalca z odboru cestnej dopravy, ako sa toho domáhal obvinený, ba dokonca aj prokurátor, ktorý v tomto smere súhlasil s návrhmi obhajoby. Pritom niet sporu, že **spracovateľ znaleckého posudku bol ovplyvnený závermi v znaleckom posudku, čo preniesol**

aj do jeho doplnkov a výpovedí, nakoľko vykonanie rekonštrukcie dopravnej nehody nepovažoval za potrebné, čo si neopodstatnene osvojili aj orgány činné v trestnom konaní. Pritom znalec aj v doplnku k znaleckému posudku z 10. júla 2010 uviedol výpoveď svedka J. B. z 3. septembra 2007 (č.l. 312), čo vo výsluchu pred súdom označil za omyl. Znalec tiež nenamietal vykonanie vyšetrovacieho pokusu 22. októbra 2009, teda v dobe, keď mohli byť iné poveternostné podmienky, než v čase dopravnej nehody, s možným dopadom na výhľadové pomery účastníkov cestnej premávky, čo mohlo podstatne ovplyvniť výsledné výpočty znalca.

Okrem toho znalec v znaleckom posudku a v jeho doplnkoch v rozpore s ustanovením 145 ods. 1 Tr. por., hodnotil výpovede obvineného a svedkyne V. C., čo si osvojili aj konajúce súdy. **Znalec totiž nie je oprávnený riešiť právne otázky, ani právne hodnotiť vykonané dôkazy a ani robiť právne závery, o čom bol poučený v uzneseniach o pribratí a doplnení posudkov zákonne poučený.**

Podľa § 119 ods. 2 Tr. por. **za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona.** Podľa § 146 Tr. por. ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca.

Uvedené preukazuje, že znalecký posudok a jeho doplnky boli spracované na podklade aj takých dôkazov, ktoré neboli zaobstarané zákonným spôsobom, čím sa stáva nezákonným aj znalecký posudok, výpovede jeho spracovateľa a v konečnom dôsledku aj rozsudky prvostupňového a druhostupňového súdu. Obvinený bol teda uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. napadnutými rozsudkami, ktoré sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom prvého stupňa vykonané zákonným spôsobom. **Ide teda o situáciu akú predpokladá ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.,** pretože napadnutý rozsudok je založený na dôkazoch, ktoré neboli zaobstarané zákonným spôsobom a zistené porušenie zákona zásadným spôsobom ovplyvňuje postavenie obvineného tak, ako vyplýva z ustanovenia **§ 371 ods. 5 Tr. por.**

Dovolací súd okrem toho konštatuje, že skutok uvedený v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa nevykazuje všetky znaky prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák., pre ktorý je obvinený trestne stíhaný. **Pochybnosti sa týkajú najmä subjektívnej stránky tohto trestného činu a príčinnej súvislosti medzi konaním obvineného a spôsobeným následkom.** Navyše obvinenému sa kladie za vinu, že „začal obchádzať pri pravom okraji vozovky stojace vozidlo v čase, keď z protismeru prichádzal motocykel, ktorého neskoro zbadal, hoci ho mohol spozorovať ešte pred začiatkom obchádzania, v dôsledku čoho došlo k zrážke autobusu a motocykla“, pritom vôbec neberie do úvahy, že „motocyklista jazdil v obci nedovolenou rýchlosťou 79,4 – 97,0 km/hod“. Skutok teda obsahuje aj porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany motocyklistu bez toho, aby bolo zrejmé, aký podiel toto porušenie malo na vzniku dopravnej nehody.

Z vykonaných a vyhodnotených dôkazov vyplýva, že **motocyklista nielenže jazdil rýchlosťou nedovolenou, ale jazdil aj rýchlosťou neprimeranou, lebo sa pohyboval v obci a v úseku vozovky, kde jej profil nedovoľoval jazdiť ani rýchlosťou dovolenou.** Súdny vychádzali iba so záverov znaleckého posudku a jeho doplnkov, že **príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča autobusu, ktorý pri obchádzaní stojaceho automobilu obmedzil vodiča motocykla jazdiaceho oproti a ohrozil vo vzťahu k jeho skutočnej rýchlosti.** Oba súdy teda uprednostnili znalecký posudok bez ohľadu na iné významné dôkazy, ktoré boli v rozpore (výpoveď obvineného a svedkyne) so závermi znalca.

Za tohto stavu dovolací súd vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného, zrušil rozsudok krajského súdu i rozsudok súdu prvého stupňa ako aj ďalšie na ne nadväzujúce rozhodnutia a prikázal Okresnému súdu Michalovce, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Navyše Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že **v predmetnej trestnej veci bol naplnený i dovolací dôvod v zmysle písm. i/ § 371 ods. 1 Tr. por.** Skutkové zistenie, že obvinený mohol vidieť pred začatím obchádzania stojaceho vozidla z protismeru prichádzajúceho motocyklistu, ktorý jazdil v obci nedovolenou rýchlosťou 79,4 – 97,0 km/hod., **nebola jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaná, pretože subjektívna stránka a príčinná súvislosť medzi týmto konaním obvineného a spôsobeným následkom – dopravnou nehodou a ujmom na zdraví motocyklistu nebola doposiaľ zákonným spôsobom zistená.**

Podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 4, 6, 7, 11, 12, 13 a 14 upravujúceho právo na spravodlivé súdne konanie, a to že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ani dovolacie konanie nestojí mimo rámca práva na spravodlivé súdne konanie (spravodlivý proces) garantovaného článkom 6 Dohovoru. Podstata práva na spravodlivý proces spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde a v povinnosti súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby uplatneným právam bola poskytnutá ochrana v medziach zákonov. Právo na spravodlivý proces pritom nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto v určitej kvalite aj dostať.

Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

V posudzovanej veci neboli rešpektované práva obvineného na spravodlivý proces a súdnu ochranu tak, ako to vyplýva z uvedených dokumentov. Doteraz vykonanými dôkazmi sa v súlade so zákonom nezistila náležite subjektívna stránka konania obvineného, jeho zavinenie k spôsobenému následku (účinku) na zdraví motocyklistu a príčinná súvislosť medzi jeho konaním a ublížením na zdraví tak, ako sa na to poukazuje v predchádzajúcej časti tohto rozsudku.

Napriek tomu, že podľa § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, tieto princípy umožňujú konštatovať, že v dôsledku porušenia práva obvineného J. B. na spravodlivý proces došlo k nezákonnému právnomu posúdeniu jeho činu.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách **účastník cestnej premávky je povinný dodržiavať pravidlá cestnej premávky ustanovené v tomto zákone a vo všeobecne záväznom právnom predpise vydanom na jeho vykonanie (§ 130 ods. 2).** Podľa odseku 2 písm. a/ tohto zákona **účastník cestnej premávky je ďalej povinný správať sa disciplinovane a ohľaduplne, aby neohrozil bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky; pritom je povinný prispôbiť svoje správanie najmä stavebnému a dopravno-technickému stavu cesty, 3) situácii v cestnej premávke a svojim schopnostiam** a podľa odseku 2 písm. b/ dbať na dopravné značky a dopravné zariadenia.

Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona vodič musí byť na vedenie vozidla dostatočne zdravotne spôsobilý a **v potrebnom rozsahu musí ovládať vedenie vozidla a predpisy o cestnej premávke.** Podľa § 4 ods. 2 písm. c/ tohto zákona **vodič je povinný venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke.** Podľa § 13 ods. 1 tohto zákona **vodič, ktorý pri obchádzaní vozidla,** ktoré zastavilo alebo stojí, alebo pri obchádzaní prekážky cestnej premávky alebo chodca **vybočuje zo smeru svojej jazdy, nesmie ohroziť ani obmedziť protiúdcích vodičov;** nesmie ohroziť ani vodičov jazdiacich za ním, ani iných účastníkov cestnej premávky. Vodič je pritom povinný dávať znamenie o zmene smeru jazdy.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona v čase nehody platného a účinného je vodič povinný rýchlosť jazdy prispôbiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať. **Vodič smie jazdiť len takou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad.** Podľa odseku 4 tohto zákona **v obci vodič smie jazdiť rýchlosťou najviac 60 km/h,** a ak ide po diaľnici v obci alebo po ceste pre motorové vozidlá v obci, najviac 80 km/h, **ak nie je dopravnou značkou dovolená vyššia rýchlosť.**

Prvostupňový a aj druhostupňový súd dôsledne nepostupovali podľa uvedených ustanovení, čím nerešpektovali zásadu práva na spravodlivé súdne konanie, ako to vyžaduje Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v článku 6 ods. 1, ods. 2. Podľa tohto **každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.** Každý kto je obvinený

z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Zhora uvedeného je zrejmé, že v prejednávanej veci tomu tak nebolo, pretože **obvinený bol uznaný za vinného z trestného činu na podklade dôkazov, ktoré boli získané nezákonným spôsobom a konajúce súdy nevykonali dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre správne rozhodnutie v merite veci.**

Navyše dovolací súd poukazuje na opakované pochybenia súdu prvého stupňa, keď rozsudok vyhlásil bez uvedenia skutkovej vety, čo je v rozpore s ustanovením § 171 ods. 2 Tr. por. a ostatne vyhlásený rozsudok obsahoval aj výrok o náhrade škody, čo však vo vyhotovenom rozsudku chýba. Tieto pochybenia prehliadol aj odvolací súd.

Najvyšší súd na základe toho **v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Košiciach z 21. februára 2011, sp. zn. 8 To 84/2010, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3, § 322 ods. 3 Tr. por., § 157 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného J. B.. Následne podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil, ako aj rozsudok Okresného súdu Michalovce z 11. októbra 2010, sp. zn. 8T 40/2008.** Taktiež zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. **V zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Michalovce prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.**

Prvostupňový súd v novom konaní bude povinný podľa § 147 Tr. por. **pribrat' do konania iného znalca z odboru cestnej premávky za účelom vypracovania nového znaleckého posudku,** prípadne ak to bude potrebné Ústav súdneho inžinierstva v Žiline.

Za účasti nového znalca bude nevyhnutné **vykonať podľa § 159 Tr. por. rekonštrukciu dopravnej nehody v čase približne zhodnom, kedy k dopravnej nehode došlo, a to za približne rovnakých poveternostných podmienok.**

V uznesení o pribratí nového znalca formou otázok je potrebné určiť úlohy, ktoré má znalec riešiť z hľadiska svojej odbornosti. **Základnou otázkou pre posúdenie zavinenia obvineného na spôsobení dopravnej nehody je to, či výhľadové pomery obvineného**

a inkriminovaná konkrétna dopravná situácia boli také, že dovoľovali bezpečné obchádzanie stojacej prekážky – dodávky pri pravej krajnici vozovky pri dodržaní dovolenej – povolenej a primeranej rýchlosti oproti idúcich vozidiel, ktorý ako účastník cestnej premávky bol oprávnený predpokladať.

Časovo grafickou analýzou treba zistiť, v ktorom úseku vozovky sa nachádzal motocyklista v momente, keď vodič autobusu začal obchádzať prekážku stojacu v jeho jazdnom pruhu, aký čas trvalo obchádzanie tejto prekážky a či po tomto manévri by sa bol bezpečne zaradil do svojho jazdného pruhu, kedy výhľadové pomery umožňovali spozorovať obvinenému, že oproti jazdí motocyklista, aké vzdialenosti a za aký čas prešiel motocyklista do miesta zrážky v zjavne neprimeranej a nedovolenej rýchlosti, ktorá bola doteraz vypočítaná až na 97,0 km/hod., ktorá je v hrubom rozpore s ustanovením § 15 ods. 1 Zákona o premávke na pozemných komunikáciách a nedovoľujúcej primerane reagovať na situáciu (nielen pri tejto inkriminovanej udalosti, ale ani na iné prekážky (deti, chodcov a podobne), ktoré v obci sa bežne vyskytujú.

Vodič autobusu – obvinený bol totiž oprávnený predpokladať (ako vo všeobecnosti všetci účastníci cestnej premávky) pri začatí obchádzania i pri prvom spozorovaní motocyklistu, že ten bude jazdiť rýchlosťou, ktorá je v obci dovolená, prípadne prispôbi rýchlosť situácii, ktorá môže nastať vtedy, keď ani dovolená rýchlosť nezaručuje predísť kolíznej situácii, teda primerane reagovať na okolnosti a pomery v danom úseku cestnej premávky.

Najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť, že **dodržiavanie pravidiel cestnej premávky všetkými jej účastníkmi je základný predpoklad pre jazdu na pozemných komunikáciách.** Obvinený nebol povinný predpokladať a tomu prispôbiť jazdu autobusom, že oproti idúci účastníci hrubo porušujú pravidlá cestnej premávky. Ak by tomu tak bolo, potom by nemohol začať obchádzanie stojaceho vozidla, resp. by tak mohol urobiť iba za prizvania pomocníka pre tento úkon.

Za toho stavu, ak by sa aj preukázalo zavinenie obvineného na spôsobenej dopravnej nehode, už teraz je nepochybné, že na tomto následku mal významný podiel (príčina – zavinenie) oproti jazdiaci motocyklista.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 27. novembra 2012

JUDr. Emil B d ž o ch , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Viliam Dohňanský

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová